

متن پرسش

با سلام و عرض ادب: ببخشید یکی از اساتید ما بر این نظر تاکید داشتند که دین اسلام ابدأً با موضوعاتی نظیر نظریه سوپ بنیادین و فرگشت مخالفتی ندارد و حتی از آیات قرآن نیز این مباحث علمی استنباط می شود. با توجه بر این نکته که در آزمایشاتی، نظریه سوپ بنیادین اثبات شده است و عنوان «نظریه» به خاطر این است که هنوز تحقیقات درباره آن ادامه دارد تا مطالب و تبصره های نوینی به آن افزوده شود- ما می بینیم در آیه ۳۰ سوره مبارکه انبیاء خداوند متعال در اول کار بحث اتصال زمین و آسمان را می کنند و جداسازی آن دو را: «أَوَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا» و سپس بلافاصله می فرمایند: «وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ؟» و مطرح می کنند که هر چیزی را از آب آفریدیم (طبق کتاب شریف المیزان، جعل به معنای خلق برداشت می شود) حال این تطابق می یابد با همان اصل اولیه سوپ بنیادین و پیدایش نخستین آثار حیات در اقیانوس ها و پیشرفته شدن موجودات تحت تدبیر خداوند و رسیدن آنها به شکل هوشمند امروزی! جالب است که حضرت علامه طباطبایی (ره) نیز در ذیل این آیه تأکید می کنند که اصول علمی هم این قضیه را اثبات کرده است و می فرمایند: «و جعلنا من الماء كل شيء حي»- از ظاهر سیاق بر می آید که کلمه «جعل» به معنای خلق، و جمله «كل شيء حي» مفعول آن باشد، و مراد این باشد که آب، دخالت تامی در هستی موجودات زنده دارد، همچنان که همین مضمون را در جای دیگر آورده و فرموده است: «و الله خلق كل دابة من ماء»، و شاید واقع شدن این مضمون در سیاقی که در آن آیات محسوس را می شمارد، باعث شود که حکم در آیه شریفه منصرف بغير ملائکه، و امثال آنان باشد، دیگر دلالت نکند بر اینکه خلقت ملائکه و امثال آنان هم از آب باشد، و اما مسأله مورد نظر آیه شریفه ، یعنی ارتباط زندگی با آب، مسأله ای است که در مباحث علمی به خوبی روشن شده و به ثبوت رسیده است. □ در صورتی که قبل از حضرات آدم و حوا (علیهم السلام) نوع بشر بر روی زمین زندگی می کردند و از این موضوع آگاهی داریم و این آیات را به آن بشر نسبت می دهیم از افراد مذهبی که می پرسیم می گویند خلقت آدم و حوا خاص بوده است و آنها از این قاعده مستثنی هستند و خداوند آنها را در عرش خلق نمود و بعد از ترک اولایی آنها را هبوط داد و دفعتاً آنها وارد زمین شدند! و این موضوع قدری تعجب آور و صد البته انحراف ساز است و خدشه ذهنی ایجاد می کند. در پرانتز عرض کنم: (وقتی که حضرات آدم و حوا علیهم السلام با هم زندگی می کردند قبل از هبوط ایشان، شیطان از غیب، طرد شده بود ولی شیطان آن دو را وسوسه کرد. می توان گفت که محل زندگی حضرت آدم و حوا علیهم السلام در سطح بالاتری روی همین زمین بوده است؟) خواهشا این مشکل را برای بنده حل

بفرمایید. با تشکر □ _____ پانوشت: □-الأنبياء: أَوْلَمَ يَرِ الَّذِينَ
كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ (۳۰) □-
ترجمه تفسیر المیزان جلد ۱۴ صفحه ۳۹۴

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: عرایضی در کتاب «هدف حیات زمینی آدم» شده که خوب است برای رجوع
مفصل به این بحث، به آن کتاب رجوع شود. به نظر می‌آید می‌توان این نکته را مد نظر آورد که
احتمالاً «هبوط» به معنای جابجایی مکانی نباشد، بلکه تغییر منظر است و از این جهت چون آدم و
حوّا □ که نماد آدمیت انسان‌ها هستند- به شجره نزدیک شدند، خود را عریان دیدند، یعنی منظر آن‌ها
نسبت به «خود» و جهان بیرونی تغییر کرد.

در مورد «آب» یا «ماء» می‌توان به آیه‌ای نظر کرد که می‌فرماید: «وَ كَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ» که «ماء» در
این جا وجه مطلق و بیکرانه‌ای از «وجود» است که در آن مقام متعین به جلوه خاصی نشده. موفق
باشید